

IZVORI ZA DEMOGRAFSKU POVIJEST U DRŽAVNOM ARHIVU U PAZINU –
POSEBAN OSVRT NA POPIS STANOVNIŠTVA IZ 1869. GODINE ZA OPĆINU
BUJE

Danijela Doblanović
(*Državni arhiv u Pazinu*)

Autorica se u članku osvrće na fondove Državnog arhiva u Pazinu koji sadrže gradivo relevantno za demografsku povijest s posebnim osvrtom na popis stanovništva za Općinu Buje iz prosinca 1869. godine.

U Državnom arhivu u Pazinu čuva se nekoliko fondova koji pružaju mogućnost i materijale za istraživanje demografske povijesti. Iako relativno dobro sačuvani, u fondovima općina Buje, Pula, Pazin, Rovinj, Vodnjan, Labin i Poreč nije sačuvan popis stanovništva iz 1857. godine, a jedini je popis stanovništva uopće sačuvan u fondu HR-DAPA-32 Općina Buje (1813. – 1918.) iz 1869. godine. Fondovi općina, bez obzira na nesačuvanost popisa stanovništva, sadrže gradivo važno i zanimljivo za povijest demografije, a to su razni popisi emigranata i imigranata, popisi državljana te poreznih obveznika i slično. Zanimljiva i nezaobilazna za istraživanje demografije je Zbirka matičnih knjiga (HR-DAPA-429) iz koje istraživači mogu “izvući” mnogobrojne zanimljive podatke o stanovnicima određenog područja (prirodni prirast, starosna dob, migracije i sl.). U tom smislu možda najpotpunije podatke pružaju knjige stanja duša (*Status animarum*) kojih se samo nekoliko čuva u Državnom arhivu u Pazinu, a većina ih je u župnim arhivima.

Budući da je Popis stanovništva Općine Buje za 1869. godinu jedini sačuvani u Državnom arhivu u Pazinu, autorica je u članku analizirala nekoliko njegovih segmenata, kao što su broj stanovnika, ekonomska moć, profesija, bračno stanje i porijeklo na relaciji grad – selo (grad Buje u odnosu na sela Brda, Brič, Kršete, Krasica, Merišće, Skorušica, Sorbar i Triban, te mjesto Momjan).

Iz popisnih podataka proizlazi da su u Općini Buje 1869. godine živjela 5.383 stanovnika, od kojih 44% u gradu. Nastanjenih je kuća u cijeloj općini bilo 884 (nenastanjenih kuća 87), a ukupno je u općini bilo 1.047 obitelji. Na selu je, prema popisu, gotovo svaka obitelj imala svoju kuću, dok je u gradu 517 obitelji živjelo u 373 kuće. Na selu je živjelo uglavnom domicilno stanovništvo, dok je u gradu živio i određen broj stranaca (vjerojatno je riječ o učenijim ljudima koji su bili u državnoj službi, liječnicima, učiteljima i sl.).

Bilo bi zanimljivo usporediti popise stanovništva iz 1869. godine za ostale istarske općine te na taj način dobiti cjelovitu demografsku sliku Poluotoka u drugoj polovici 19. stoljeća.